

РОЛЬ УЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З РОЗВИТКУ ДОДАТКОВОГО ОСВІТНЬОГО МОВНОГО СЕРЕДОВИЩА

Стаття присвячена комплексному аналізу ролі учителя іноземної мови щодо організації роботи з розвитку додаткового освітнього мовного середовища в загальноосвітньому навчально-виховному закладі, що є необхідною умовою підвищення якості вивчення іноземних мов. У статті обґрунтовується ефективність різних видів і форм індивідуальної, групової та масової роботи у створенні іншомовного середовища, залученні учнів до позаурочної діяльності з іноземної мови.

Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти визначають, що головною метою навчання мови є сприяння розвитку цілісної особистості того, хто вивчає мову, та його самоусвідомлення шляхом збагачення досвіду, розуміння відмінностей між іншими мовами та культурами. Реінтеграція численних складників в єдине ціле, що гармонійно розвивається, має бути покладена на викладачів і тих, хто вивчає мову [2].

Відповідно до Державного стандарту базової і повної середньої освіти України основна мета навчання іноземної мови в школі полягає в оволодінні мовою як важливим засобом міжкультурного спілкування, усвідомленні учнями особливостей культури народів, мови яких вивчаються, власної національної культури.

Безумовно, успішна реалізація такої складної мети можлива за умов проведення високоефективних уроків та створення додаткового освітнього мовного середовища навчального закладу.

Урок є основною формою організації навчально-виховного процесу. Однак, одного лише уроку не достатньо для вирішення всіх завдань щодо вивчення іноземної мови у загальноосвітньому закладі. Тому багато вчених (Н. І. Гез, Є. І. Пасов, Г. В. Рогова, С. М. Савіна) приділяють велику увагу постановці цілей і завдань, визначенню форм та методів позакласної роботи з іноземної мови. Вони вважають, що така діяльність сприяє значному розширенню потенційного словника учнів, охоплює велике коло проблем і питань, які виходять за межі шкільної програми, поглиблює соціокультурні знання учнів [1].

Метою нашої статті є висвітлення ролі вчителя іноземної мови в організації роботи з розвитку додаткового освітнього мовного середовища в загальноосвітньому навчальному закладі.

У Цюрупинській гімназії робота в цьому напрямі проводиться в трьох формах: індивідуальній, груповій і масовій, кожна з яких має свої особливості і свої форми та методи роботи.

Під час навчання іноземних мов на старшому етапі індивідуальна форма набуває пріоритетного значення. Учителі іно-

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

земних мов гімназії готують учнів до участі у щорічному конкурсі «FSA Exchange programmes», який проводиться Американськими Радами в Україні та передбачає усне й письмове тестування конкурсантів. Кращі учні старших класів беруть участь у шкільних, районних та обласних олімпіадах з іноземних мов, які виявляють рівень мовної та мовленнєвої підготовки учня.

Для індивідуальної роботи зі старшими учителями вчителі гімназії підбирають автентичні тексти для формування вмінь аудіювання та мовлення, розробляють тести для перевірки розуміння змісту текстів, складають комунікативні завдання різного ступеня складності.

Ще одним актуальним напрямом індивідуальної роботи з іноземної мови є підготовка старшокласників до участі в діяльності Малої академії наук України. Стосовно вивчення іноземних мов, Мала академія наук залучає учнівську молодь до поглибленого вивчення іноземної мови та культури, до систематичної науково-дослідницької діяльності в галузі порівняльної лінгвістики, країнознавства тощо. Досліджуючи наукову тему, учні здобувають додаткові знання з іноземної мови та культури, а також уміння їх застосовувати, оволодівають технологіями критичного і креативного мислення, необхідними для проведення самостійного наукового дослідження. В індивідуальному режимі, з одного боку, продовжується вдосконалення рівня комунікативної компетенції учнів, з іншого – відбувається вибір теми дослідження, складання плану роботи, пошук необхідної літератури, її обробка, виконання дослідницької частини, написання та захист наукової роботи. З огляду на складність цих завдань, учитель має надати учневі всебічну допомогу, а саме: сформувати науково-дослідницькі вміння учня під час виконання дослідження та вміння презентації результатів дослідження під час публічного захисту наукової роботи.

Групова форма позакласної роботи об'єднує від 10 до 15 учнів за інтересами і потребами. Крім гуртків, часто виникає необхідність відносно короткострокових англійських акцій. З цією метою ми створюємо проблемні групи за інтересами. Поряд з гуртковою роботою і роботою в групах великою популярністю в учнів користується клубна робота.

У гімназії учні об'єднані, виходячи з їхніх інтересів і потреб, у творчі об'єднання «Happy English», «Headway». Ці гуртки спрямовані на формування комунікативної компетенції учнів на мовному і тематичному матеріалі, який виходить далеко за межі роботи в класі.

Члени лінгвістичного творчого об'єднання «Happy English» працюють на головну мету – практичне оволодіння граматичним матеріалом на базі відібраного словникового мінімуму для вільного спілкування та розширення свого кругозору шляхом поглибленого вивчення англійської мови.

Відповідно до сучасних вимог у навчанні іноземних мов і практичною метою опанування іншомовного спілкування озна-

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

Йомлення учнів з особливостями ділового мовлення є дуже актуальним. Ураховуючи сучасні тенденції розвитку суспільства, робота творчого об'єднання «Headway» спрямовується на вдосконалення мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетенцій учнів у сферах ділового спілкування.

Під час засідань учні мають змогу оволодіти навичками та вміннями оформлення деяких ділових паперів: автобіографії, заяви для отримання роботи та ділових листів. Засідання відбуваються у формі бесід за круглим столом, прес-конференцій, рольових ігор тощо. Використання таких форм роботи допомагають учням розвивати творчий потенціал, навички самостійної роботи, а також створюють умови для вдосконалення компетенцій, необхідних для того, щоб учень став незалежним користувачем мови.

Ще одним напрямом діяльності вчителів іноземних мов гімназії зі створення додаткового освітнього простору є організація роботи Європейського клубу гімназії «Діти Європи – єдина родина».

Здобутками Євроклубу, що був створений у січні 2008 року, є:

- Євроклуб об'єднує 25 чоловік. Це учні 7, 8 і 10 класів.
- Сформовано структуру клубу на чолі із Президентом.
- Затверджено Статут, логотип, девіз, назва клубу.
- Налагоджено електронне листування із закордонною молоддю (Польща, Великобританія, Канада, Ізраїль).
- Налагоджено співробітництво з євроклубами інших областей України.
- Організовані лекторські групи, що ведуть роботу в класних колективах на Європейську тематику.
- Учасники клубу беруть активну участь у роботі Євроклубу Цюрупинського району.

Застосування комп'ютерних технологій надає нові можливості для розвитку творчих здібностей учнів. На нашу думку, найперспективнішими видами взаємодії учня з комп'ютером є мультимедійні проекти.

Використовуючи проектну технологію у взаємодії з комп'ютером, учні мають можливість збільшити лексичний запас з обраних тем, активізувати мовленнєву діяльність, висловити свою точку зору з поставленої проблеми, перенести свої знання і вміння в нову ситуацію [3].

Нами створений електронний портфоліо мультимедійних проектів:

- Is it easy to be young?
- Help us survive;
- Teenage life;
- Between reality and magic;
- There is no place like home (Kherson Region);
- Historia Magistra Vitae;
- Welcome to Ukraine;

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

- A trip to the United Kingdom;
- Generation Gap. Parents and children;
- The History of Tsiurupynsk Gymnasium.

З огляду на сьогоденні тенденції розвитку суспільства, зокрема на глобалізацію, зростання ролі інформації, обміну нею, сучасною формою клубної роботи з учнями, окрім Євроклубу, став відеоклуб.

Вивчення іноземної мови передбачає обов'язкове вивчення культурної спадщини інших країн. Для досягнення цієї мети служать сучасні тематичні відеосюжети, які створюють сприятливі умови для знайомства з цінностями країни, мова якої вивчається, у спеціально змодельованих ситуаціях.

Учні дивляться відеозаписи, спостерігаючи за спілкуванням між носіями мови, розуміючи свої власні реакції на інших людей, контролюючи власний стиль мовлення і практикуючи різноманітні способи спілкування. На нашу думку, перевага цього виду діяльності полягає в тому, що учні, переглядаючи відеофільм, аналізують, виділяють головне, вилучають непотрібне, творчо мислять.

Підбиваючи підсумок, можна стверджувати, що відеоклуби розкривають широкі можливості для активної роботи в процесі формування комунікативної компетенції учнів.

Масова форма позакласної роботи з англійської мови надає можливість учням продемонструвати свої вміння та навички володіння іноземною мовою, набуті під час уроків. Для цього ми залучаємо до масових заходів якомога більшу кількість школярів. Цікавими формами проведення масової позакласної роботи є тематичні вечори, вікторини, конкурси. Квінтесенцією цієї роботи стає тиждень іноземної мови, кожен день якого організований за спеціальною програмою [1].

Як правило, такий значний масовий захід з іноземної мови охоплює всі ступені навчання: від молодшого шкільного віку до старшого.

Під час планування тижня іноземної мови вчителі гімназії ставлять за мету:

- підсилити мотивацію до вивчення іноземних мов;
- сприяти практичному володінню мовленнєвою діяльністю;
- збільшити активний мовний запас учнів;
- стимулювати їхню інтелектуальну та мовленнєву активність;
- підвищити їхній культурний рівень;
- розвивати творчі здібності дітей.

Серед заходів тижня іноземної мови уже традиційними стали День поезії, День драми, День подорожей, а ще учні з особливим задоволенням приймають участь у *полюванні на прислів'я*. У цей день по всім куточкам школи розміщені шматочки прислів'їв. Необхідно скласти правильно кожен вислів і здати роботу в координаційну раду.

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

Окреме місце серед заходів по створенню додаткового мовного середовища у нашому навчальному закладі займає Літня Школа Співробітництва, яка працює щорічно у червні. До неї запрошуються обдаровані діти, і протягом десяти днів учні та їх наставники розробляють творчі проекти, а потім презентують їх на підсумковій конференції [4]. За останні роки ми з учнями створили:

- Мовне портфоліо учнів 8 класу (клас з поглибленим вивченням англійської мови);
- Журнал «Boys' Toys» з відеододатком (учні 10 класу);
- Міні-драму «At the airport» (учні 6 класу).

Отже, ми впевнено констатуємо: що б не стимулювало учнівську діяльність у дружній та творчій атмосфері, воно стимулює разом із цим спілкування, що є необхідним для успішного вивчення мови. Спілкування може бути тихим і в повний голос, може бути спокійним і динамічним, може проходити у великих чи маленьких групах, або в парах, але там, де учні активні в різноманітній навчальній діяльності, стимулюється їх творчість, збагачуються знання про той соціум, у якому вони живуть. а натхненниками, провідниками на цьому шляху були, є і будемо ми – учителі.

Література:

1. Гуліда С. М. Формування комунікативної компетентності учнів засобами позакласної роботи / С. М. Гуліда // Англійська мова та література (Осн.) – 2014. – № 27. – С. 10–12.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. українського видання доктор пед.наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт. – 2003. – 273 с.
3. Токменко О. П. Інформаційні технології у викладанні іноземних мов: позакласний підхід / О. П. Токменко // Англійська мова та література (Осн.). – 2013. – № 14. – С. 7–8.
4. Diana L. Fried-Booth. Project Work. – Oxford : Oxford University Press, 2007. – 89 p.

Кабанов О. О.*

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ КОЛОВОГО ТРЕНУВАННЯ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті висвітлюються особливості використання методу колового тренування у підготовчій, основній та заключній частинах уроку фізичної культури з різних навчальних модулів у 1-11 класах. Аналізується специфіка проведення колового тренування на уроках фізичної культури екстенсивно-інтервальним методом. Даються рекомендації щодо підвищення ефективності використання методу колового тренування у фізичному вихованні учнів загальноосвітньої школи.

Розбудова та модернізація національної системи фізичного виховання учнів загальноосвітніх шкіл обумовлюється наявні-

* © Кабанов О. О.